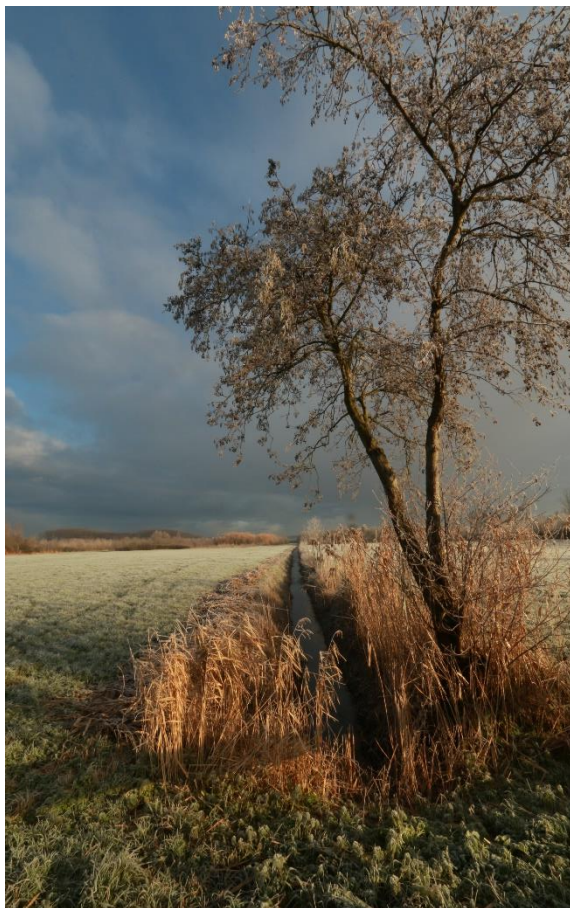

Stuurgroep Kromme Rijnlandschap

Jaarverslag 2021

Zwarte els langs de sloot bij Sandenburg

Stuurgroep Kromme Rijnlandschap (SKR) is een samenwerkingsverband van vijf gemeenten voor natuur en landschap in de Kromme Rijnstreek. Het samenwerkingsverband bestaat al sinds begin jaren zeventig en is destijds opgericht om de zogenaamde “stille recreatie” in het gebied te bevorderen. Tegenwoordig zetten we steeds meer in op het behouden en verbeteren van ruimtelijke kwaliteit in de breedste zin van het woord.

Naast de participerende gemeenten zijn ook een aantal adviesorganisaties vertegenwoordigd. Op deze manier is een echt geïntegreerde afstemming en samenwerking mogelijk voor het natuur- en landschapsbeleid.

De organisatie bestaat uit een stuurgroep waarin wethouders en andere bestuurders zitting hebben, en een werkgroep bestaande uit beleidsambtenaren, maatschappelijke organisaties en belangenorganisaties uit de streek. De dagelijkse werkzaamheden worden gedaan door de landschapscoördinator, ondersteund door de secretaris.

De organisatie is ondergebracht in de gemeente Bunnik.

Kenmerkend voor de werkwijze van de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap (SKR) is de betrokkenheid van bewoners en grondeigenaren, de uitvoeringsgerichtheid, de korte lijnen, de kleinschaligheid en maatwerk van de activiteiten.

In 2021 werd landschap ook weer volop benut door de inwoners van Nederland vanwege de beperkingen door Covid 19. Gevolg was dat veel mensen de natuur en het landschap opzochten om uit te waaien, te bewegen en te genieten.

Hierdoor krijgt landschap en natuur meer waardering en vinden mensen het ook weer (meer) belangrijk.

In de tweede helft van 2021 bereikte de SKR haar 45 jarig bestaan. Reden genoeg om landschap extra voor het voetlicht te brengen en ieder die het wil het nut en de schoonheid van het landschap mee te laten beleven. Later daarover meer.

Stuurgroep aan het werk, voorzitter Rensen en Landschapscoördinator Jaaltink

Voorjaar in De Goiren in Odijk

De Landschapscoördinator

Advieswerk voor particulieren is een ruime omschrijving voor de werkzaamheden van de landschapscoördinator. Het gaat van advies over aanleg en beheer, van subsidie naar proces en hulp bij uitvoering. Naast het advies op erfniveau is het ook aan tafel zitten als er nieuw beleid voor landschap en natuur komt. Horen wat er verandert en kijken hoe je dat kan meenemen voor de bewoners van de streek. Hier hoort ook het meedenken met de gemeenten bij. De landschapscoördinator kent 'alles en iedereen' en kan daardoor gericht adviseren en effectief uitvoeren.

De Landschapscoördinator brengt geeft ook advies in beleidsontwikkeling. Bijvoorbeeld in de regionale samenwerking Utrecht10-16 voor de pijler groen en landschap. Dit gaat over landbouw; fruitteelt en melkveehouderij, natuur en ecologische verbindingen, het cultuurlandschap, gebruik van het landschap door recreatie, maar ook klimaat doelstellingen en energie. Inmiddels is het ontwikkelbeeld vastgesteld en wordt er aan een verdere programmering gewerkt: Groen Groeit Mee. Ook daar werken we aan mee om landschap goed te vertegenwoordigen.

Meerdere gemeenten in onze streek hebben inmiddels beleid voor zonnevelden. In 2021 waren er weer aanvragen voor zonnevelden in verschillende gemeenten. De landschapscoördinator ondersteunde de beleidsmedewerkers en vergunningverleners daarbij.

In 2021 heeft de Landschapscoördinator fulltime gewerkt. Helaas nog veel vanuit huis. De werkplekken op de verschillende gemeentehuizen van Bunnik, Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede zijn weinig gebruikt. Wel werd er veel digitaal contact gezocht. In een aantal gevallen prettig, in andere uiterst lastig. Door COVID 19 waren er ook wat minder terreinbezoeken in de streek. We hopen dat in het volgend jaar weer te kunnen uitbreiden.

Activiteiten van de landschapscoördinator

De inhoudelijke taken van de landschapscoördinator betreffen:

- 1) Uitvoering landschapsbeheer via advisering aan particuliere grondeigenaren
- 2) Uitvoering landschapsbeheer via thematische gebiedsgerichte projecten
- 3) Bijdrage aan gemeentelijke en/of gebiedsgerichte projecten van derden;
- 4) Bijdrage aan ontwikkeling en afstemming (gemeentelijk en regionaal) landschaps- en Natuurbeleid
- 5) Voorlichting en communicatie
- 6) Organisatie, planning en control

Projecten 2021

Beedeals Kromme Rijn

In 2021 heeft de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap met haar deelnemende gemeenten, het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden, de agrarische natuurvereniging Kromme Rijnstreek en een aantal boeren en fruittelers de BEEDEALS Kromme Rijn verlengd met twee jaar. In deze deal geven we aan hoe we betere omstandigheden voor met name wilde bijen kunnen krijgen. Dit hebben we gedaan door een aantal projecten in te stellen. Elk jaar behouden we de actie die we al deden en komt er een nieuwe actie bij.

Bijvoorbeeld door bloemenzaden die speciaal voor wilde bijen zijn samengesteld uit te delen voor kruidenstroken en overhoekjes. Het bedenken van een haag- of singel sortiment met een lange bloeiperiode, door verschillende soorten die na elkaar bloeien gemengd te planten.

Beheer van gemeentelijke bermen met de gemeenten bespreken en aanpassen naar bij-vriendelijk.

Sluipwesp op bloem fluitenkruid

Bloeiende akkerrand naast graan in Doorn

We hebben in 2021 weer een aantal noemenswaardige acties gehad. Zo was er voor de gemeente Zeist een actie vanuit winkeliers om bloemenzaden uit te delen. De SKR heeft voor tienduizend zakjes het zaad geleverd, bestaande uit inheemse kruiden.

In totaal is er wel voor ruim 10 hectare aan zaden uitgedeeld, wat neerkomt op 200 kilo zaad. En niet te vergeten, de meeste deelnemers van vorig jaar met hun kleinere en grotere percelen deden ook dit jaar weer mee. Het blijft een enorm succes.

Het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden is ook Beedeal partner en heeft via het agrarisch collectief Utrecht Oost voor nog eens meer dan 30 hectare aan kruidenranden meegewerkt bij agrarisch natuurbeheer.

Nieuw dit jaar was dat er voor fruittelers een proef is gedaan met bodembedekkende bloemen die tussen de fruitrijen zijn ingezaaid. Omdat de bloemen laag zijn worden de bloemen niet elke keer afgemaaid. De gekozen bloemensoorten zijn allen vaste planten en inheems. Er is vier kilometer lengte tussen de fruitrijen ingezaaid. Een vraag die al in 2020 naar boven kwam en in 2021 nog niet is uitgevoerd, is monitoring. We proberen nu om in 2022 kunnen inzetten op monitoring. Zodat we de verwachte toename van insecten en dan met name de wilde bijen ook kunnen waarnemen.

Bij Nieuw Slagmaat in Bunnik zaten in 2021 patrijzen met jongen

Kappen hazelaarhakhout op Sandenburg

Project Patrijzen Profijt Plan

Eind 2018 zijn we begonnen met de uitvoering van het Patrijzen Profijt Plan.

Doel van dit project is om de patrijzenstand in de Kromme Rijnstreek te verbeteren en daarmee veel andere gunstige factoren mee te nemen. Patrijzen hebben een betere biotoop nodig om te kunnen blijven bestaan in de streek. Vooral voedselaanbod en schuilgelegenheid zijn belangrijk. Een gevarieerd kleinschalig landschap is essentieel.

Gelukkig heeft de provincie Utrecht onze inspanning ook opgemerkt en we gaan voor 2022 een plan uitwerken om te kijken hoe we op grotere schaal de leefomgeving voor patrijzen kunnen verbeteren.

We hebben een paar meldingen gekregen van waar patrijzen zitten. Het gebied tussen Odijk en Houten laat op meerdere plekken zien dat er nog kleine groepjes (kluchten) patrijzen zitten. In de Langbroekerwetering bij Driebergen zijn ze dit jaar niet gezien. Maar wel weer in Wijk bij Duurstede, Cothen en zelfs Zeist.

Daarnaast er is vanuit de SKR ca 8.000 m2 patrijzenmengsel gezaaid. Dit naast dat het agrarisch collectief meerdere beheerpakketten heeft voor patrijzen. Zo helpen we samen om het beter te maken. Zo kunnen patrijzenbloemenblokken, wintervoedselakkers en keverbanken worden aangevraagd. De Landschapscöördinator adviseert ook meer, zodat de pakketten op de goede plek komen. Zo komen er steeds meer plekken die ingericht zijn voor de patrijzen binnen de Kromme Rijnstreek.

De geluidkastjes waar in de winter mee wordt gewerkt, geven niet het gewenste resultaat. Hierdoor worden maar weinig meldingen gedaan. De meeste gegevens krijgen we van bewoners van het buitengebied. Komende winter gaan we wel met de geluidskastjes door om te zien hoe het beter kan.

Project hazelaar hakhout

Dit uitvoeringsproject gaat over een zeer oude vorm van hakhoutbeheer weer vitaal krijgen in de Kromme Rijnstreek. Hazelaar heeft geen last van essentaksterfte en het vrijkomend hout is goed te gebruiken voor nuttige doeleinden. Het project wil hazelaarhakhout als duurzame vorm van landschapselement (hakhout) in de streek terug krijgen.

Het project is gestart in samenwerking met stichting Heg & Landschap en Lucy Cowles.

Afgelopen voorjaar is er op de landgoed Sandenburg wederom een cursus hakken geweest. Het verwerken is nagenoeg niet doorgegaan vanwege Covid. Er is wel volop gekapt in kleine groepjes. Met name binders, (bonen)staken, rijshout en paaltjes zijn hieruit gemaakt.

Het splijten en vlechten van hurdles en schuttingen, dat samen met de houtgroep 't Burgje van Reinaerde zou gebeuren, is door covid uitgesteld. In de zomer hebben ze wel wat schermen en bogen gevlochten in tuinen. In het najaar is op de natuurwerkdag weer gekapt en zijn binders, paaltjes en staken uitgekapt. We hopen in het voorjaar nog te kunnen hakken en kappen mits Covid daar de ruimte toe laat.

Bestuurders krijgen uitleg over bomen planten bij ondertekening verlenging Platform kleine landschapselementen

Voorkant landschapswijzer, naast gedrukt ook digitaal beschikbaar

Project Platform kleine landschapselementen

In juni 2019 is door 16 partijen de overeenkomst getekend voor het Platform Kleine Landschapselementen. Dit project is een samenwerking tussen de Provincie Utrecht, de Kromme Rijn gemeenten (hele opp. buitengebied) nog 5 gemeenten buiten de Kromme Rijnstreek, gebiedspartijen Landschap Erfgoed Utrecht en Utrechts Particulier Grondbezit. Het project wordt uitgevoerd door het agrarisch Collectief Utrecht Oost.

Herstel en aanleg van nieuwe landschapselementen wordt betaald door de provincie, waarna deze elementen in het beheerprogramma van (Agrarisch?) Natuurbeheerplan van de provincie komen. Zo is ook het beheer meteen geborgd.

De looptijd van het project was oorspronkelijk vanaf zomer-najaar 2019 tot eind 2021, maar inmiddels is er een verlenging voor twee jaar tot 2023

In 2021 zijn plannen gemaakt en ook projecten uitgevoerd. Hoogstamfruit, meidoornheggen, hakhoutbos en poelen zijn hersteld en of aangelegd.

Door het project krijgen we meer aanvragen binnen voor aanleg en herstel van landschapselementen. De Landschapscoördinator heeft meerdere uitvoeringsplannen opgesteld. Vaak is dit samen gedaan met de veldwerk coördinator van het agrarisch collectief Utrecht Oost.

Er zijn dit jaar ook landschapselementen aangeplant, die niet mee konden doen in dit project, maar wel binnen de richtlijnen van de SKR vielen. We zien dat het project goed werkt. Wat uit het project kan wordt daar vanuit geregeld en er niet in past kijken we of het vanuit de bijdrageregeling van de SKR kan. In de zomer is bekend geworden dat de provincie nog twee jaar verder wil met dit project en daar ook budget voor heeft. Inmiddels willen ook meer gemeenten meedoen zestien ipv elf. Wat het totaal aantal partijen op tweeëntwintig brengt.

Om de projectverlenging kracht bij te zetten is ter gelegenheid van de ondertekening voor de verlenging, in onze Krommerijnstreek met de deelnemende partijen een hoogstamboomgaard aangeplant. Op 3 november hebben de deelnemers allemaal een hoogstampeer, -appel of -pruim geplant. Vanuit de SKR hebben we de locatie en de voorbereidingen verzorgd. Het was een enorm succes met veel positieve reacties. De boomgaard ligt aan de Langbroekerdijk in Driebergen ter hoogte van Landgoed Beverweert.

Goed om te noemen is dat er een landschapswijzer is opgesteld vanuit dit project. Veel van ons kennen het Boekje "Boeren Planten Bomen" uit de jaren negentig nog wel. Deze wordt echter niet meer gemaakt. Er is hard gewerkt aan een vernieuwde praktische gids met veel informatie over landschapselementen over hoe aan te planten en te beheren, wat hoort waar. Praktisch en makkelijk met soorten die hier passen, aangevuld met eetbare soorten en klimaatgunstige soorten etc.

Samen met de landschapscoördinatoren uit de Kromme Rijnstreek, gemeenten, de provincie, het agrarisch collectief en Landschap Erfgoed Utrecht is het boekje gemaakt. Het boekje is in gedrukte vorm te krijgen om uit te delen door de landschapscoördinatoren, maar ook digitaal beschikbaar bij verschillende organisaties in de streek, zoals bij het LEU, de provincie, de agrarische collectieven.

Eetbare soorten in het Langbroekse landschap

Project Eetbare landschapselementen

In 2021 is de beschikking gekomen om het project Lekker Landschap Krommerijn uit te voeren. Het project gaat over landschapselementen, om die meer te benutten voor eetbare planten. Die planten kun je oogsten en verwerken zodat die landschapselementen weer economische waarde krijgen voor de boer en grondeigenaar.

Vroeger was het hakhout nuttig voor gereedschapsstelen, takkenbossen voor de bakkersoven, of balken voor in je huis of op de boerderij. Door nu nieuwe waarde toe te voegen in de vorm van eetbare planten, blijven de landschapselementen bestaan. Ze worden beter onderhouden omdat het weer wat oplevert.

Eigenlijk bedrijf je landschap met een landbouwkundige inslag waar het kan, of meer natuurlijk als dat past. In 2021 is de pilot gestart waarbij kruiden worden verwerkt tot houdbare producten. Je kunt dan denken aan een wilde kruidenbouillonlijn in meerdere smaken, of specerijenmengsels voor gerechten, honing met een smaakje, etc. Op dit moment worden nieuwe landschapselementen uitgetekend en geplant die meer eetbare soorten bevatten.

Er is een projectgroep waarin telers en verwerkers zitten die samen met een aantal adviseurs kijken hoe de producten geteeld, verwerkt en tot eindproduct gemaakt kunnen worden. In 2021 zijn al kilo's planten geoogst en gedroogd en tot eindproduct gemaakt. Door Covid is het nog niet mogelijk geweest om proeverijen te kunnen organiseren. De branding met het verhaal van behoud en ontwikkeling van landschapselementen door eetbare soorten wordt nu uitgewerkt. Net als de afzet van het land naar de consument in een korte keten. Voor meer informatie kan al worden gekeken op www.lekkerlandschap.nl De opgedane kennis wordt open source gedeeld zodat ook andere regio's in Nederland dit concept in hun landschap kunnen toepassen.

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door een subsidiebijdrage van LEADER en de provincie Utrecht.

Europees
Landbouwfonds voor
Plattelandontwikkeling:
Europa investeert in zijn
platteland

Eerste producten uit de pilot; De Zoete inval; honing met een smaakje, De Oppepper; wilde kruidenbouillon en De Smaakmaker; specerijenmix

Fietsroute fietsaudiotour

Boomkorf met portretten

MET BOEREN & BUITENLUI

Al 45 jaar investeren de gemeenten op een slimme manier in het Kromme Rijnlandschap. Dat vieren we nu met een audiotour op de fiets en een fototentoonstelling. Zo delen we verhalen van boeren en buitenlui, die samen het landschap maken.

Foto's Janny Ruardy

45 jaar bestaan Stuurgroep Kromme Rijnlandschap

In het najaar van 2021 bestond de SKR 45 jaar. In het jubileumjaar zullen op verschillende momenten hier aandacht aan besteed worden. Belangrijk is dat wij als Stuurgroep Kromme Rijnlandschap niet hadden kunnen bestaan zonder de mensen die in het landschap werken, wonen, er wat over te zeggen hebben of op welke andere wijze ook bij het landschap betrokken zijn. Die mensen zijn dus heel belangrijk voor ons. Daarnaast hebben we al dertig jaar achter elkaar een Landschapscoördinator werkzaam binnen de organisatie.

Dit jubileum hebben we willen weergeven door op alle gemeentehuizen een "boomkorf" neer te zetten die normaal gebruikt wordt om hoogstamfruitbomen te beschermen tegen vee. Met daarop portretten van mensen die in het landschap bezig zijn met landschap. En een verwijzing naar een fietstocht in de streek. De portrettenserie "Met Boeren en Buitenlui", gemaakt door Janny Ruardy is uitgebreid naar een fototentoonstelling, die in het cultureel weekend van 25 en 26 september van de Heuvelrug te zien was op "De Weide Blik" aan de Langbroekerdijk in Driebergen. Op de website is hier nog meer informatie over te vinden;

<https://www.krommerijnlandschap.nl/extra/projecten/projectdetail/news/fototentoonstelling-25-en-26-sept-2021/?cHash=a9d8d767df2b3f3b300f315007008811&L=0>

Daarnaast hebben we een fietsroute gemaakt met audiotour van ca 20km in de Krommerijnstreek. De boeren en buitenlui vertellen in een podcast zelf over hun stukje landschap dat zij hebben gemaakt. Deze audiotour hebben we met raadsleden en wethouders op 25 september gefietst waarbij de boeren en buitenlui zelf ook aanwezig waren bij hun stukje landschap zodat ook vragen gesteld konden worden. De route blijft voorlopig beschikbaar en is op de website te downloaden net als de verhalen. Link naar fietsroute kaart "Met Boeren en Buitenlui"

https://www.krommerijnlandschap.nl/fileadmin/user_upload/Met_boeren_buitenlui_audiotour_def2.pdf

Link naar Spotify voor de podcasts:

https://open.spotify.com/show/4iq63k5RiweiM18vNI1zp?si=xjroZPWT0eDSB4gp3UH4A&dl_branch=1&nd=1

De bedoeling is om in het voorjaar van 2021 de audiofietstour en de fototentoonstelling nog een keer te houden.

Implanten houtsingel door houtgroep t Burgje van Reinaerde in Odijk

€1+2,1=3,1

Aantallen inzet en waarde

In het afgelopen jaar is door tussenkomst van de SKR en aanleg uit project Platform kleine landschapselementen het volgende aan landschapselementen en beplanting geplant in de streek:

7 bomen; verschillende soorten

5325 st bos en haagplantsoen voor ca 2500m landschappelijke heg

1425 st is ca 475m biodiverse landschappelijke singel.

173 st hoogstamfruitbomen.

60 st hoogstam walnoten

466 m boomband.

556 st boompalen,

83 boomkorven en 38 boomkokers (flexguard).

21 knotwilgen

192 kg Bloemenzaad beedeals in verschillende mengsels.

82 kg patrijzenmengsel in verschillende mengsels

1 amfibieënpool

Dit aantal is wel 2,5 keer hoger dan het jaar ervoor. Project PKLE zorgt voor aanzuigende werking en meer plantwerk.

Financieel

Dit jaar is er weer een mooi bedrag aan uitvoering uitgegeven. Het gaat hierbij vooral om bijdragen in de landschappelijke beplanting, ondersteuning bij de uitvoering van herstel houtwallen-singels, planten van hoogstamfruitbomen, laanbomen en heggen, advies voor beheer en voorbereiding project eetbaar landschap.

Het budget voor uitvoeringskosten vanuit de begroting is voor regulier ca 20.000 euro en voor projecten 15.000 euro. Hier is opgeteld ca. 44.000 euro uitgegeven. De overschrijding komt door de voorgeschoten voorbereidingskosten van project Eetbaar Landschap. Deze voorbereidingskosten komen in 2021 terug na de beschikking van de subsidie. Subsidies vanuit de provincie waren mogelijk vanuit het platform kleine landschapselementen. Daarvoor zijn in 2021 uitkeringen gedaan rechtstreeks naar de landeigenaar.

Multiplier

De multiplier voor inzet tbv projecten is ca. 3,1 in 2021 t.o.v. 2,2 in 2020. Dankzij de inspanningen van de SKR hebben anderen; provincie, particulieren en vrijwilligers, door eigen arbeid en inzet voor elke ingezette euro, er zelf 2,10 aan toegevoegde waarde bijgedaan. Dit is een prachtige score. De multiplier is fors hoger dan vorig jaar. Dit komt doordat er een aantal bijdragen voor projecten zijn betaald uit het platform kleine landschapselementen.

*Landschappelijke inpassing met
hoogstamboomgaard, heggen, knotbomenrijen
kruidenrijk gras en poel*

Advieswerk

Landschappelijke uitgangspunten en beplantingsadviezen.

In 2021 zijn er 6 landschappelijke uitgangspunten notities opgesteld bij functieverandering of bestemmingsplanwijziging. De opgestelde uitgangspunten worden gekoppeld aan het bestemmingsplan voor dat perceel.

Verder maakte de Landschapscoördinator 17 beplantingsplannen / beheeradviezen en nog een groot aantal kleinere adviezen via digitaal consult en toetsingen bij gemeenten vanuit de omgevingsvergunningen. De vragen variëren van de inpassing van een erf naar biodiverser erf met hagen en fruitbomen, tot nieuwbouw van een woning met tuin in het buitengebied, naar bestemmingsplanwijzigingen, en omvorming akker naar volkstuinten met ruime landschappelijke omkaderingen. Nieuw dit jaar was een advies voor een voedselbos / agroforestry. Samen met een afstudeerster van Van Hall Larenstein is een plan gemaakt voor een voedselbos van ruim 2 ha op agrarische weidegrond.

Algemene advisering en deelname in gebiedsgerichte organen en overleggen.

De SKR zit regelmatig bij overleggen die over het gebied gaan. Bijv. bij de provincie, het waterschap, of gemeenten afzonderlijk, voor onderwerpen die het landschap in het buitengebied aangaan.

In het platform Kleine landschapselementen van de provincie adviseren we naast beplantingsadviezen ook mee met het boekje over de landschapswijzer, Daarnaast praten we mee bij de bossenstrategie en over agroforestry. Landschapsadvies bij plannen voor zonnevelden zijn dit jaar voor vier gemeenten gegeven.

U10\16. De regio U10 heeft in 2021 vanuit het ontwikkelbeeld Groen en landschap het programma Groen Groeit mee opgesteld. Hierin is opgenomen welke thema's en onderwerpen in landschap en groen in de regio belangrijk zijn en wat er allemaal nodig is om bijvoorbeeld huizenbouw, aanleg natuur en recreatie, verbetering waterkwaliteit etc. mogelijk te maken. In deze fase wordt gekeken wat er allemaal nodig is in aantallen en hoeveelheden en wat het gaat kosten, want het kan niet voor niets. SKR heeft met de krommerijgemeenten hard meegewerkt om een goede weergave van de kwaliteit en de waarde van het landschap aan te geven.

Voorbeelden van leader filmpjes van Krommerijnprojecten

Aanverwante uitvoerende organisaties in de streek

LEADER

De Leader periode zoals gepland liep in 2020 af en er wordt nog twee jaar aan vast gekoppeld voordat een nieuwe periode start. Hierdoor kunnen in 2021 nog nieuwe projecten aangevraagd worden. Inmiddels zijn er meerdere projecten goedgekeurd en staan er een aantal op stapel om ingediend te worden. Goedgekeurde projecten zijn: Natuurlijk Heel Leuk, Samen zorgen voor Nieuw Wulven, Verbonden Buurt, 1km dijk en zover je kunt kijken, Herenboerderij Nieuw Bureveld, De krommerijn Vertelt, Beleefboerderij Schalkwijk, Lekker Landschap Krommerijn (project van de SKR met de streek), Pilot Fieldlab Wijkerbroek, Droom van Schalkwijk. Leader heeft voor een aantal projecten video's gemaakt waarop wordt uitgelegd wat de projecten inhouden, wie er allemaal meedoen, wat de leader bijdrage is en wat Leader inhoudt. Deze filmpjes kunt u vinden op de site van Leader Utrecht Oost. Van het SKR project Lekker Landschap krommerijn is ook een filmpje gemaakt. U vindt de filmpjes hier. link alle filmpjes <https://www.youtube.com/channel/UCqth7JWXOaaghce4e278L9A> link filmpje lekker landschap: <https://www.youtube.com/watch?v=WIQ3S1qYy44&t=7s>

Agrarisch Collectief Utrecht Oost

Er is een goede samenwerking tussen het Agrarisch Collectief en de SKR. Bij landschapsadvies, vragen of ondersteuning bij aanleg landschapselementen, stuurt zij grondeigenaren door naar de SKR. Andersom doet de SKR dat ook als er agrarische beheer vragen zijn voor beheer en beheersubsidies. Bij het project Platform Kleine Landschapselementen wordt door het agrarisch collectief de formele aanvraag voor bijdrage naar de provincie uitgevoerd. In 2021 zijn meerdere aanvragen opgepakt waarin samen is gekeken hoe te komen tot een plan en uitvoering. Veel vanuit het project Platform kleine landschapselementen. Variërend van knotbomenrijen, lanen, tot complete voorstellen met poelen, boomgaard houtwal en hagen.

En bij de verschillende kruiden- en bloemenranden in de streek wordt overlegd welke mengsels gebruikt zijn en wat de resultaten zijn. Voor wat betreft patrijzenmengsels wordt in nauw overleg gekeken of voorgestelde plekken ook interessant zijn en een toevoeging zijn. Dit is op meerdere locaties gebeurd. Daarnaast heeft het collectief nog een aantal veldworkshops gehouden (voor zover mogelijk met COVID). Kruidenrijk gras, noten boomgaarden

ANV Kromme Rijnstreek

De Agrarische natuurvereniging Kromme Rijnstreek heeft in 2021 voor haar leden wat workshops gehouden samen met het agrarisch collectief. Hierbij ging het om bijvoorbeeld kruidenrijk gras. Een onderwerp waar wij met de SKR ook actief mee bezig zijn. Op velddagen is aan boeren getoond wat het inhoudt en waar je voor kunt kiezen. De droge zomer zorgde wel voor een lagere opbrengst van het gewas dan verwacht. Ook is de ANV Beedeal-partner en kan via de ANV bij vriendelijk bloemenzaad besteld worden.

Artikel bloemrijke bermen met filmpje over gevarieerde bermen; bron website regio90.

NL-Doet NL-doet 2021 is door COVID 19 niet doorgegaan.

Opleiding landschapscöördinator, bijeenkomsten en symposia

In 2021 zijn een paar webinars gevolgd. Fysieke bijeenkomsten waren er weinig.

Communicatie en voorlichting

De jaarlijkse huis-aan-huis krant in het buitengebied (1800 adressen) verscheen begin januari met dit keer als hoofdthema biodiversiteit meer planten en landschapselementen. We verzonden meerdere digitale nieuwsbrieven. Over de bijenzaden en het 45 jarig.

In 2021 zijn een aantal filmpjes gemaakt waarin we een bijdrage hebben geleverd. Bijvoorbeeld voor ons project Lekker landschap krommerijn is een video gemaakt vanuit Leader link:

<https://www.youtube.com/watch?v=WlQ3S1qYy44&t=30s>

Verder hebben we dit jaar twee webinars gegeven. Slim zaaien voor wilde bijen en Hoogstamfruit. Onze vloggende voorzitter van de SKR heeft ook nog twee vlogs gemaakt over het landschap. Een video over het 45 jaar bestaan van de SKR in 2021;

https://www.youtube.com/watch?v=nK0gvS4e6IM&list=PLiLsvQFw5YH43RKHEVwlpZyW_Mvt0f1T

en een video over lentegroen; met medewerking van Reinaerde.

<https://www.youtube.com/watch?v=n5j1iIoNsl&t=187s>

De video's zijn te zien op het youtube kanaal van krommerijnlandschap. Op de website van Regio90fm heeft een artikel gestaan met onze bijdrage over meer biodiverse bermen in de krommerijnstreek met een video over gevarieerde bermen <https://regio90.nl/nieuws/algemeen/straks-de-hele-kromme-rijnstreek-aan-de-ecoberm-ik-word-hier-blij-van/>

De landschapscöördinator heeft ook meegewerkt aan het Leader project "1km dijk en zover je kunt kijken". In dit project wordt het gebied tussen de bruggen bij Sterkenburg en Beverweert weergegeven in een documentaire van zes afleveringen. Het gaat over de ontginning, het gebruik, wie er leeft en woont het landschap etc. Voor meerdere afleveringen is uitleg gegeven hoe de oorspronkelijke boeren erven opgebouwd zijn, wat hier traditioneel thuishoort aan landschapselementen etc. de afleveringen zijn uitgezonden op RTV-Utrecht, terug te kijken op www.1kmdijk.nl en zijn vanaf 15 feb 2021 uitgezonden op landelijke tv op NPO2. Mooie weergave van de streek en aanbevelingswaardig om te kijken.

Opgesteld: januari 2021

Walter Jaaltink, landschapscöördinator, Stuurgroep Kromme Rijnlandschap